

Így ünnepeltek elődeink

VI. rész

Hídavatás

Endrőd életében fontos szerepe volt a Körösnek. Ivóvizet, halat, víziszállítást, (tutaj, csónak, ladik) biztosított. Eleinte gázlók, majd kompok, pontonhíd, révhajó segítette az átkelést a Körösön túli területekre, 1894-ig a Dombszög melléképülete mellett kb. 10 méter hosszú szelíd lejtő volt készítve a komp kikötésére. 1894-ben a szabályozás levágta a Révzugot. A kompot a mostani híd nyugati oldalához kb. 50 méterre helyezték el. Az áradás idején azonban sokszor hónapokra megszűnt a kapcsolat a Körösön túli részekkel. Fontos volt tehát, egy állandó híd megépítése Gyoma ekkor már több híddal is rendelkezett. A község előljárósága több alkalommal próbálkozott a megvalósítással. Abban az időben, amikor Kovács István volt a falu bírása, elérhető közelségbe került a megvalósulás. Mégis évekbe telt, míg 1914 tavaszán az „álom valósággá vált”. Így írja le az ünnepet a História Domus:

„Az épülő vashíd munkálatai annyira előre haladtak, hogy április 30-án a híd próbaterhelését meg lehetett ejteni. Ünnepélyes megáldása 1914. május 24-én tartott, mely nemcsak Endrődnek, de az egész vidéknek nagy ünnepe lett. Előestéjén a községben általános kivilágosítás, lampionos zenés takarodó, a hídnak kivilágítása, örömtüzek és vegyes tűzijátékok a Körös partján az egész lakosságot nagy lelkesedésre keltették. Az utcák fel voltak lobogózva, egyes helyeken díszkapuk és virágfüzérés árbocfákkal felékesítve. Hajnali órákban rezes bandával ébresztő tartatott az utcákon, nem kis mértékben az ünnepélyes hangulatot emelendő. 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet volt, utána processió az új hídhoz, hol szentbeszéd kíséretében Zelinka János plébános az új hidat az anyaszentegyház áldásos imáival sok ezernyi nép jelenlétében ünnepélyesen felavatta. Délután és az esti órákban, a ligetben népiünnep, táncmulatság, társasjátékok voltak! Az endrődiek régi vágya végre megvalósult!

A híd a vármegye legszebb hídjainak egyike, amelyre méltán büszke lehet Endrőd községe és – bár nem sok része van benne – a vármegye is. A híd, mely Endrőd községnek valóban érdekszükségletét képezi, kétségtelen tanúbizonysága annak, hogy áldozatkészséggel, szívós és erős akarattal, nem lankadó kitartással mily nagy dolgot lehet létrehozni. A községnek kellett áldozatkészség terén jó példával elől járni, és ennek dicséretes módon meg is felelt, mert a képviselőtestület az új híd felépítésére egymaga 200.000 koronát szavazott meg. Hozzájuk a hídépítéshez a Kereskedelmi Miniszter, azután – főleg kegyes főpásztorunk: gróf Széchenyi Miklós püspök önagyméltóságának közbenjárása folytán – 50.000 korona és a földművelési

miniszter 40.000 koronával, továbbá a Körös-Maros Társulat 5.000 korona, az Ivánfenéki Társulat 5.000 korona, gróf F...iné 2.000 korona.

A híd felavatásának ünnepén üdvözlő táviratok érkeztek kegyes főpásztorunktól szent tartalommal: nagyságos Zelinka apát úrnak, Endrőd. - Endrődi kedves híveimnek a híd avatásával küldött meleg üdvözlését hálásan köszönöm, Isten minden áldását esdem egész községre, Széchenyi püspök. Nagyvárad, 1914. május 24. - báró Terényi? Zsigmond államtitkár számára táviratilag megköszönte az endrődiek megemlékezését!"

És állott a büszke híd 1944. október 8-ig.

Endrődre 6-án jöttek be az oroszok. Tovább haladásuk iránya Gyoma volt. Csupán a harmadik nap indultak volna Mezőtúr felé. Ennek megakadályozására 8-án délelőtt következett be a híd felrobbantása, melyre a magyar 101-es gépkocsizó vegyiharc zászlóalj egyik szakasza kapott parancsot. Azonban Radnai György tartalékos zászlós (későbbi híres operaénekes) helyett egy német tiszt rendelte el a robbantást. A külső lábnál elhelyezett erősebb robbanóanyag jobban megemelte a híd túlsó végét, s az becsúszott a két hídláb közé. Az oroszok azonnal elrendelték a híd építését. A liget fenyőit és tölgyeit kivágva építették az endrődi ácsok, asztalosok, kőművesek, bognárok a fahidat. (A hídlábak épek maradtak.)

A tavaszi jégzajláskor rendőrök fauszta patronokkal lőtték az úszó jégtáblákat, hogy azok a hidat el ne sodorják.

Az ötvenes évek elején épült a második vashíd, majd két évtizeddel később avatták fel a ma is álló vashidat, melyen a későbbiekben erősítést és szélesítést is végeztek.